

економічним бар'єром у розвитку транскордонного партнерства є значні відмінності у рівні та темпах економічного розвитку України та країн ЄС ; фіскальні та митні бар'єри.

Державна політика України щодо розвитку транскордонного співробітництва має сприяти переведенню більшої частини управлінських повноважень з питань транскордонного співробітництва на рівень місцевих органів державної влади та органів місцевого самоврядування [4, 32]. Розвиток транскордонного співробітництва передбачає виконання наступних завдань: використання можливостей транскордонного співробітництва на регіональному та місцевому рівнях; сприяння розвитку наявних євро регіонів та створення нових організаційних форм (Європейських угруповань територіального співробітництва та Об'єднань євро регіонального співробітництва); стимулювання транскордонної мережі співпраці між підприємствами, а саме формування та розвиток транскордонних кластерів, суттєво підвищить конкурентоспроможність прикордонних регіонів; сприяння транскордонному співробітництву для сталого та інноваційного використання і освоєння природних ресурсів, культурної спадщини, зміцнення господарських, культурних і гуманітарних зв'язків між суб'єктами та учасниками транскордонного співробітництва.

Література

1. Закон України «Про транскордонне співробітництво». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу – zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-15

2. Цибульська Ю. О. Узагальнення підходів щодо визначення сутності транскордонного партнерства / Ю. О. Цибульська, О. Б. Цісінська // Проблеми та перспективи розвитку економіки і підприємництва та комп'ютерних технологій в Україні: збірник матеріалів VII науково-технічної конференції науково-педагогічних працівників та студентів, 21-25 березня 2011 року / Інститут підприємництва та перспективних технологій Нац. ун-ту «Львівська політехніка». – Львів : Вид. відділ Навч.-наук. ін-ту підприємництва та перспективних технологій Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2011. – Т.1. – 312 с

3. Рекомендації щодо впровадження нових форм транскордонного співробітництва / Кол. авторів за ред. д.е.н., проф. Мікули Н.А. / НАН України. Ін-т регіональних досліджень– Львів, 2010. – 150 с.

4. Розвиток транскордонного співробітництва : науково-аналітична

доповідь (Серія «Проблеми регіонального розвитку») / НАН України. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України»; наук. редактор В.С. Кравців. – Львів, 2015. – 52 с.

Тетяна СТЕЧИШИН

Тернопільський національний економічний університет, Україна

Руслан СТЕЧИШИН

Тернопільський національний економічний університет, Україна

ЛОГІСТИЧНИЙ ПІДХІД В УПРАВЛІННІ МАТЕРІАЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ ПІДРЯДНОЇ БУДІВЕЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

В умовах ринкової економіки з метою вдосконалення регулювання матеріальних потоків, забезпечення високої якості постачання, раціональний відбір постачальників будівельних матеріалів, використання методів нормування сировини, контроль за процесом переміщення матеріальних ресурсів на підприємствах будівельної галузі доцільно здійснювати на засадах логістичного підходу. Впровадження логістичних методів і принципів дозволяє гнучко реагувати на потреби споживачів, скорочувати час між прибуттям сировини та часом доставки товарів, зводити до мінімуму товарні запаси та пришвидшувати процес отримання інформації. Логістика як засіб раціональної організації матеріальних потоків на будівельному підприємстві дозволяє управляти прибутком через зменшення витратної частини, а не збільшення доходу. Відомо, що зменшення логістичних (складських, транспортно-заготівельних та ін.) витрат на 1% дає в середньому такий самий ефект, як збільшення обсягів реалізації на 10%. Ще одним суттєвим фактором на користь логістики є будівництво в умовах обмеженого землевідведення, що не дозволяє створювати великі за площею зони складування на будівельному майданчику і змушує організувати постачання матеріалів та конструкцій за принципом «точно-вчасно».

Будівельні компанії у країнах із розвинутою економікою почали усвідомлювати, що раціоналізація управління вантажопотоками шляхом зменшення витрат дозволяє знизити собівартість будівництва у цілому без додаткових грошових вкладень. Водночас, впровадження логістичних концепцій у практику управління будівництвом стикається з

низкою проблем макро- і мікроекономічного характеру, вирішення яких залежить від специфіки державної політики у країні та галузі – стану законодавчої бази, соціально-ментального сприйняття певних підходів до ведення бізнесу. Тому виникає потреба аналізу і врахування вітчизняної специфіки стану будівельного ринку з метою оптимізації внутрішніх та зовнішніх джерел розвитку будівельного бізнесу і зниження логістичних ризиків.

Напрями вдосконалення матеріально-технічної бази будівництва є надзвичайно актуальними для галузі сьогодні. У цьому контексті нагальним є визначення критерію і обмежень ефективності функціонування окремої підрядної будівельної організації як матеріально-виробничої системи. За твердженням провідних учених з організації управління будівництвом [1], такий критерій не може бути визначеним за якоюсь однією ознакою (наприклад, собівартість будівельно-монтажних робіт), бо існують щонайменше ще два пов'язаних параметри, а саме якість (відповідність потребам споживача і технічним вимогам) та тривалість виконання робіт. Тому такий критерій мусить бути синтетичним, тобто охоплювати якісні й кількісні характеристики всієї системи, враховувати як вплив зовнішнього середовища, так і внутрішні умови існування та розвитку, зокрема логістичної системи та окремого підприємства як її елемента.

Відомі шість правил логістики – вантаж, якість, кількість, час, місце, витрати – у сукупності й становлять той синтетичний критерій, який кількісно виявляється через мінімальний обсяг сукупних витрат, пов'язаних із проходженням матеріальних потоків від першоджерела сировини до кінцевого споживача. У досягненні цього критерію з урахуванням інших показників та обмежень при вирішенні різних організаційно-економічних оптимізаційних завдань і полягає основна функція логістики, в тому числі в галузі будівництва.

У практиці управління будівельним виробництвом виникають завдання, які можуть бути класифіковані таким чином [1]: 1) організаційні – визначення організаційної структури й організаційних форм управління, розміщення потужностей підприємств, встановлення нормативних і директивних термінів будівництва; 2) виробничі – пошук оптимальних рішень виробничих процесів у будівництві. Виробничі завдання мусять оперативно враховувати зміни, що відбуваються, і своєчасно видавати нові рішення, які відповідають конкретним умовам виробництва. Подібні завдання виникають у сфері закупівельної та виробничої логістики:

складання розкладу поточних поставок (наприклад, бетонорозчинної суміші), розміщення замовлень і закріплення поставачальників за споживачами при потребі в матеріалах, вибір раціональних видів будівельних машин і механізмів та ін.; 3) економічні – досягнення оптимального балансу потужностей та ресурсів (визначення доцільності аутсорсингу чи, навпаки, вертикальної інтеграції), формування портфеля замовлень будівельно-монтажних робіт, бюджетування діяльності будівельної організації і управління вартістю, тривалістю та якістю будівельних проектів, планування собівартості й прибутку будівельної організації.

У сучасних економічних умовах завдання, що вирішуються у будівельному виробництві, майже завжди містять організаційні, виробничі та економічні аспекти. Вирішення таких завдань мусить бути спрямоване на логістичне погодження режимів сумісної взаємовигідної діяльності підприємств будівельної індустрії та підрядних будівельних організацій. Тому визначення умов такої взаємодії, що дозволяє отримати оптимальні результати з точки зору кінцевого споживача будівельної продукції, має велике практичне значення і належить до завдань логістичного менеджменту.

Отже, при організації та управлінні будівельним виробництвом неодмінним етапом роботи є економічне обґрунтування найбільш вигідного використання обмежених ресурсів, прийняття рішень для максимізації економічних результатів. Ринкові умови висунули перед будівництвом завдання, пов'язані зі зниженням вартості, скороченням термінів будівництва при забезпеченні високої якості будівельно-монтажних робіт. Тому управління розвитком будівельного виробництва полягає, перш за все, у зміні пріоритетів між різними видами господарської діяльності будівельних організацій на користь посилення значущості діяльності з управління матеріальними, інформаційними і фінансовими потоками [2]. Необхідною умовою використання оптимального підходу до управління матеріальними потоками є гнучкість, альтернативність виробничо-господарських ситуацій, в умовах яких доводиться приймати планово-управлінські рішення. Використання логістики в будівництві дозволяє скоротити різні види запасів, контролювати обсяг незавершеного виробництва, знизити ризики в будівництві, інтенсифікувати процеси руху продукції і прискорити оборотність капіталу, забезпечити синхронізацію поставок матеріально-технічних ресурсів, спряженість виробничо-технологічної комплектації з

процесом будівельно-монтажних робіт і тим самим забезпечити високу ефективність усього інвестиційно-будівельного циклу.

Подальші напрями досліджень: розробка заходів, методик та алгоритмів щодо подолання суб'єктивних обмежень на використання логістичних підходів у будівництві, а саме дослідження особливостей бізнес-процесів у будівельній організації, моніторинг ходу виконання будівельних проектів та специфіки проектного менеджменту в будівництві, окремо у процесі закупівель і постачань ресурсів та послуг.

Література

1. Поповиченко І. В. Логістика як засіб виживання будівельного підприємства в сучасних економічних умовах / І. В. Поповиченко // економічний часопис-XXI. – 2011. – №3-4. – С. 55-57.

2. Поповиченко И. Организационно-управленческие и технико-экономические аспекты перехода отечественных строительных предприятий к прогрессивным методам проектного управления / И. Поповиченко // Збірник наукових праць «Теоретичні основи будівництва» Придніпровської державної академії будівництва та архітектури та Варшавського технічного університету. – Warsaw : Polish-Ukrainian-Lithuanian transactios, June 2008. – Vol. 16. – С. 607–612.

Орест ЦІСЕЦЬКИЙ

Тернопільський національний економічний університет, Україна

Інеса ЖУК

Тернопільський національний економічний університет, Україна

ПЕРЕДУМОВИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ ПРАЦІ УКРАЇНИ

Сучасний ринок праці України функціонує у складних умовах і характерний значним напруженням. Негативні тенденції останніх років визначалися важким соціально-економічним становищем країни, падінням валового внутрішнього продукту та промислового виробництва, девальвацією гривні. Як наслідок для ринку праці, зросло реальне безробіття, а реальна зарплата, навпаки, зменшилася. Але важливим кроком до побудови нової моделі економічного розвитку стало підписання і ратифікація Угоди про асоціацію та поглиблену і всеосяжну

зону вільної торгівлі між Україною та Європейським Союзом, що відкриває нові можливості для української економіки, але одночасно з цим вимагає здійснення докорінних реформ у соціально-економічній сфері та всеохоплюючої модернізації виробництва.

Саме тому аналізування показників ринку праці в Україні, а також визначення основних шляхів поліпшення його стану нині стало актуальною необхідністю.

Теоретичний аналіз наукових досліджень щодо основних показників ринку праці в Україні показав, що вагомий внесок у зазначений сегмент зробили вітчизняні вчені-економісти Л. М. Абалкін, О. В. Акіліна, Д. П. Богиня, М. Д. Бойко, О. В. Бріт, О. А. Грішнова, Р. М. Ковтун, Г. І. Купалова, Е. М. Лібанова, Г. Я. Лук'яненко, В. В. Онікієнко, В. Г. Федоренко, Л. О. Яневич та ін.

Але деякі теоретичні й методичні питання, що стосуються формування та розвитку ринку праці, у нашій країні залишаються вирішеними недостатньо і потребують подальшого дослідження. Усе це свідчить про актуальність теми, а відтак зумовило вибір напряму дослідження в науковому і практичному аспектах.

З урахуванням реалій сьогодення, фактори, що зумовлюють сучасні тенденції ринку праці України і потребують глибокого і всебічного дослідження ми поділили на дві групи. До першої групи відносимо фактори, що мають негативний, деструктивний вплив на ринок праці України:

- військові дії на сході України та розрив міжрегіональних зв'язків унаслідок анексії АР Крим;
- низький зовнішній попит унаслідок гальмування економічного зростання країн – основних торговельних партнерів;
- підвищився рівень міграції, в тому числі внутрішньої, яка внесла додаткове навантаження на ринок праці центральних і західних регіонів України, що вплинуло на рівень безробіття;
- зниження купівельної спроможності населення внаслідок зменшення реальних доходів, що призвело до різкого зниження обсягів внутрішнього попиту на товари і послуги, який завжди був головним каталізатором розвитку економіки країни;
- погіршення фінансових результатів підприємств, звуження кредитної активності, зменшення державного фінансування та високий рівень невизначеності;